

Nr 355

Av fru **Ryding** och herr **Holmberg**, om utvidgning av statens järnvägars rabatter för folkpensionärer.

Rabatteringen för folkpensionärer vid järnvägsresor har givetvis hälsats med tillfredsställelse av speciellt de pensionärer som har ringa eller ingen inkomst alls vid sidan av folkpensionen och därför icke kan tillåta sig mera betydande utgifter för resor. Allvarliga anmärkningar har emellertid riktats mot det förhållandet att rabatteringen begränsats till att gälla endast vissa tider på året. Sålunda kan folkpensionärerna icke resa till nedsatt pris under tiderna 16 december—14 januari, under påsken (i år den 5—16 april) samt under månaderna juni, juli och augusti.

Folkpensionärerna är därigenom avstängda från möjligheten till prisnedsättning under de absolut värdefullaste tiderna på året. Under julen, påskhögtiden och sommarmånaderna, då behovet av resor för besök av släktingar och bekanta jämte rekreation eller lantvistelse är som störst, blir folkpensionärernas resemöjligheter hårdast beskurna. Detta förhållande rimmar dåligt med de erkännssamma ord om folkpensionärernas tidigare insatser för samhällsutvecklingen som både officiellt och eljest vid skilda tillfällen uttalats.

Inte mindre allvarliga anmärkningar har riktats mot att invaliderade (fördispensionerade) folkpensionärer icke alls kommer i åtnjutande av prisnedsättningen vid resor på SJ. De speciella skäl som anförts för deras undantagande från förmånen, nämligen att de i många fall skulle vara i behov av hjälp och därför bli till besvär för järnvägspersonalen, är varken socialt försvarbart eller sakligt grundat. Invaliditet är en sådan katastrof i en människas liv att inga uppoffringar från samhällets sida kan anses för stora, då det gäller att lindra tillvaron för invaliderna. Invändningen har dessutom litet eller inget sakligt underlag. De mest invaliderade är ytterst sällan i stånd att företa längre resor, och om så undantagsvis skulle ske medföljer säkerligen annan person som hjälpare. För övrigt är det ingen socialpolitisk nyhet att även vårdare kan komma i åtnjutande av samma förmån som den vårdade. Det bör erinras om att anslaget under femte huvudtiteln till ferieresor för barn även omfattar fria resor för erforderliga vårdare.

På grund av de uppenbara nackdelar som här påtalats har vid flera tillfällen motioner väckts i riksdagen i syfte att förbättra villkoren för erhållande av reserabatteringen. I yttrande över motionerna har järnvägsstyrelsen framhållit att den i egenskap av ledning för ett affärsdrivande verk måste betrakta frågan

ur affärs- och driftmässig synpunkt. Vidare har framhållits, att om statsmakterna finner en utvidgning av förmånen böra företagas, må finansieringen ske genom anslag på socialhuvudtiteln.

Denna argumentation kan vi icke godta. Ett av samhället ägt serviceföretag bör icke anläggas enbart affärsmässiga synpunkter på driften. Det kan inte undgå att, jämsides med strävandena att så långt möjligt tillgodose affärsmässighetens krav, även anlägga samhällliga, sociala synpunkter. Denna princip har för övrigt redan praktiskt förverkligats, i det att SJ:s betydande driftunderskott täckes genom särskilda anslag från riksdagen. Det bör även erinras om att de stora driftunderskotten vid Stockholms och Göteborgs spårvägar täckes genom anslag av skattemedel.

Då emellertid riksdagen tidigare av allt att döma accepterat SJ-ledningens argumentation på denna punkt återstår inget annat än att utvidga förmånen genom finansiering via socialbudgeten. En dylik utvidgning bör avse resor till gällande rabattering *hela året om* och att även förtidspensionerade (invalider) omfattas av förmånen.

Vi hemställer därför,

att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t begära skyndsamt utredning av frågan om reserabatteringen vid SJ för folkpensionärerna jämte förslag i syfte att utsträcka förmånen till att gälla hela året och omfatta jämväl förtidspensionerade folkpensionärer, varvid finansieringen bör ske via socialbudgeten.

Stockholm i januari 1963

Gunvor Rydning

Helmer Holmberg
